

# 200 χρόνια από τη Σφαγή της Χίου

Ήταν κομβικό γεγονός για την εξέλιξη της Επανάστασης του 1821.

Πριν 200 χρόνια οι κάτοικοι της Χίου σφαγιαστήκαν από τους Οθωμανούς.

Μία αποτίμηση από τον Ιστορικό Ν. Πίσση.

**Τ**ο ημερολόγιο έγραφε 30 Μαρτίου 1822 όταν ο πανίσχυρος, ακόμη, τουρκικός στόλος έφτασε στη Χίο, αποφασισμένος να αρχίσει τη σφαγή και τη λεηλασία. Γιατί όμως στη Χίο; Ήταν ένα πλούσιο νησί, στο οποίο οι Οθωμανοί είχαν παραχωρήσει σημαντικά προνόμια. Και γι αυτό ακριβώς ζητούσαν εκδίκηση, επισημαίνει ο Νικόλας Πίσσης, ιστορικός και επιστημονικός συνεργάτης στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Βερολίνου. «Η σφαγή της Χίου έχει μία παραδειγματική σημασία» λέει ο Έλληνας ιστορικός στην Deutsche Welle. «Εικονογραφεί τον τρόπο με τον οποίο προσέλαβε η οθωμανική εξουσία την ελληνική επανάσταση, δηλαδή κυρίως ως μία έκφραση αχαριστίας. Θεωρούνταν ότι ειδικά το τελευταίο διάστημα του 18ου αιώνα, οι ορθόδοξοι χριστιανοί- και ειδικά οι Έλληνες ανάμεσά τους, με τους Φαναριώτες και την εκκλησιαστική ιεραρχία του Πατριαρχείου- ήταν οι πιο προνομιούχα μη μουσουλμανική ομάδα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, συν τους άλλους και με τον έλεγχο μεγάλου μέρους του εμπορίου στην Ανατολική Μεσόγειο. Ο Σουλτάνος και οι οθωμανικές αρχές εξέλαβαν την επανάσταση ως έκφραση αχαριστίας και ως αποτέλεσμα της επιρροής της Ρωσίας και των δυτικών χριστιανικών δυνάμεων. Η Χίος, ακριβώς επειδή ήταν ένα νησί με προνόμια, θεωρήθηκε έκφραση αυτής της αχαριστίας που έπρεπε να τιμωρηθεί με τρόπο παραδειγματικό...» Με τα 50 πλοία του Οθωμανού ναυάρχου Καρά Αλή αποβιβάστηκαν στη Χίο και χιλιάδες άτακτοι μαχητές από τις μικρασιατικές επαρχίες που δεν ενδιαφέρονταν για τους στρατηγικούς σχεδιασμούς της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, παρά μόνο για το πλιάτσικο και τον εξανδραποδισμό αμάχων. Δυστυχώς πέτυχαν τον στόχο τους. «Το νησί λεηλατήθηκε και πουλήθηκε ένας πολύ μεγάλος αριθμός γυναικών και



**Ο συγκλονιστικός πίνακας του γάλλου ζωγράφου Ντελακρουά «Σφαγή της Χίου» έγινε γνωστός στην Ευρώπη του Διαφωτισμού και έδωσε νέα πνοή στο φιλελληνικό κίνημα σε μία συγκυρία κρίσιμη για την πορεία της Επανάστασης.**

παιδιών το επόμενο διάστημα ως σκλάβοι, κυρίως στο σκλαβοπάζαρο της Σμύρνης, αλλά και σε όλη την ανατολική Μεσόγειο», επισημαίνει ο Νικόλας Πίσσης. «Μέχρι πολύ αργότερα βρίσκει κανείς ιστορίες από Χιώτες αιχμαλώτους σκλάβους ή πρώην σκλάβους που εξαγοράζονται τις επόμενες δεκαετίες».

## Από την Τρίπολη στη Χίο

Λεπτομέρεια στον πίνακα του Ντελακρουά Ο πίνακας του Ντελακρουά κινητοποιεί τους φιλέλληνες ανά τον κόσμο Είχε προηγηθεί η σφαγή χιλιάδων Οθωμανών από τους Έλληνες το φθινόπωρο του 1821 στην Τριπολιτσά (Τρίπολη), το μεγαλύτερο διοικητικό κέντρο της Πελοποννήσου την εποχή εκείνη. Για μεγάλο χρονικό διάστημα ήταν ελάχιστες ή και ανύπαρκτες οι αναφορές για τη σφαγή στα ελληνικά σχολικά βιβλία της Ιστορίας. Με σημερινούς όρους θα λέγαμε ότι και στις δύο περιπτώσεις έγιναν «εγκλήματα πολέμου». Ο Έλληνας ιστορικός επισημαίνει ομοιότητες και διαφορές: «Ήταν η εποχή που έχει αρχίσει να αλλάζει ο τρόπος που γίνεται κατανοητός ο πόλεμος και οι κανόνες του, με αποτέλεσμα γεγονότα όπως η σφαγή της Τριπολιτσάς και η σφαγή της Χίου να γίνονται αντικείμενο κριτικής στον Τύπο της Ευρώπης ως έκφραση μίας 'ανατολικής βαρβαρότητας'. Για την πρώτη περίπτωση πούμε από φιλέλληνες, οι οποίοι απογοητεύθηκαν από τη συμπεριφορά των Ελλήνων στην Τριπολιτσά. Στη δεύτερη περίπτωση από το σύνολο του φιλελληνικού κινήματος που προέβαλε τη σφαγή της

Χίου για να κινητοποιήσει την κοινή γνώμη στην Ευρώπη υπέρ της υπόθεσης των Ελλήνων. Είναι συγκρίσιμες οι δύο περιπτώσεις. Μία διαφορά ίσως είναι, ότι στην πρώτη περίπτωση, η ηγεσία των πολιορκιών, ο Κολοκοτρώνης και ο Υψηλάντης, προσπάθησαν να εμποδίσουν τη σφαγή, αν όχι γι άλλον λόγο, για να καταφέρουν την αμαχητί παράδοση του φρουρίου. Ενώ αντίθετα στη Χίο ήταν συνειδητή πολιτική». Ο συγκλονιστικός πίνακας του γάλλου ζωγράφου Ντελακρουά «Σφαγή της Χίου» έγινε γνωστός στην Ευρώπη του Διαφωτισμού και έδωσε νέα πνοή στο φιλελληνικό κίνημα σε μία συγκυρία κρίσιμη για την πορεία της Επανάστασης. Ήταν ίσως κάτι παρόμοιο με αυτό που βλέπουμε στη σύγχρονη εποχή: κυβερνήσεις διστάζουν να πάρουν θέση σε μία ένοπλη σύρραξη τρίτων χωρών, εωσότου αναγκάζονται να αναθεωρήσουν τη στάση τους υπό την πίεση της κοινής γνώμης. «Θεωρείται γενικά ως η πρώτη περίπτωση όπου η κοινή γνώμη, μία νέα δύναμη στην ευρωπαϊκή ιστορία, αποκτά έναν πολιτικό χαρακτήρα», λέει ο Νικόλας Πίσσης. «Ως ένα πρώτο παράδειγμα που η κοινή γνώμη επηρεάζει τις πολιτικές εξελίξεις. Και από αυτή την άποψη η σφαγή της Χίου ως το πιο συμβολικό γεγονός, μαζί με το Μεσολόγγι αργότερα, προκάλεσε τον ενθουσιασμό και την αλληλεγγύη απέναντι στους αγωνιζόμενους Έλληνες».

## Καθοριστικό στοιχείο

### η «αντοχή» της Επανάστασης

Φιλέλληνες μαχητές, πίνακας του Γερμανού φον Χάιντεκ Φιλέλληνες μαχητές στην εξέγερση του 1821, ελαιογραφία του γερμανού ζωγράφου Καρλ Βίλχελμ φον Χάιντεκ

Και εδώ φτάνουμε σε ένα κρίσιμο ερώτημα: Ήταν η ανάμιξη των ξένων δυνάμεων το καθοριστικό στοιχείο και η απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία της Επανάστασης, όπως φάνηκε να αποδεικνύει πολύ αργότερα και η ναυμαχία του Ναυαρίνου; Ο Έλληνας ιστορικός δεν συνοψίζει αυτή την άποψη και τονίζει ότι δεν θα πρέπει να μεγεθύνουμε την επιρροή που είχε η όποια φιλελληνική κίνηση. «Το καθοριστικό στοιχείο, η καθοριστική παράμετρος για τη μεταβολή της στάσης των μεγάλων δυνάμεων ήταν η αντοχή της ελληνικής Επανάστασης», επισημαίνει. Αν είχε καταπιγεί τον πρώτο, τον δεύτερο ή τον τρίτο χρόνο, το φιλελληνικό κίνημα όσο κι αν είχε προλάβει να αναπυχθεί δεν θα είχε επηρεάσει σε τίποτα την στροφή αυτή των μεγάλων δυνάμεων. Ακριβώς επειδή άντεξε η ελληνική Επανάσταση στα πρώτα δύσκολα χρόνια, μπόρεσε στη συνέχεια, παρά την στρατιωτική ήττα, να κερδίσει στο διπλωματικό- πολιτικό πεδίο».



Για άνθη  
σε κάθε περίπτωση

**WARATAH FLORIST**

ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ  
ΜΠΕΡΤΟΥΤΣΙ

- \* Ανθοδέσμες
- \* Στεφάνια
- \* Ανθοστολισμοί



4/322 Homer St., Earlwood  
Τηλ.: 9559 1193